

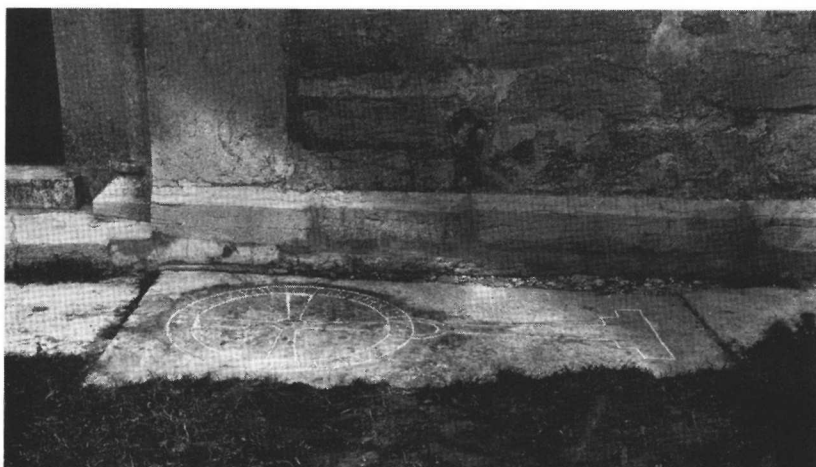

Fig. 97. G 210. Västerhejde kyrka. Foto H. Pipping 1902.

Inskrift:

+ hier : likr : kairualtr : i berhi : ok : hans : hus : froya
5 10 15 20 25 30 35

»Här ligger Gairvald i Bjärs och hans hustru.»

Till läsningen: Inskriften inledes på ringens krön med ett litet kors. Alla runorna är tydliga och säkra, även om nötningen gjort ett par tecken grundare än de övriga: 26 **h**, som t. o. m. förlorat nedersta delen av huvudstaven, samt 34 **r**. Runorna **a** (utom 14 **a**), **n** och **o** har ensidiga bistavar, 24 **o** dock något över-skjutande, **t** har dubbelsidig. De två **s**-runorna är av gotlandstyp. Runorna 3 **e**, 20 **e** och 36 **y** är tydligt stungna med en punkt; däremot förekommer ingen stingning i 7 **k**, 9 **k** och 16 **t**.

Samma läsning har P. A. Säve, H. Pipping, O. v. Friesen, E. Wessén och S. B. F. Jansson; C. G. Hilfeling, vars läsning går igen hos J. G. Liljegren (L 1749), dock 7 **g**, 9 **g**, 20 **i**, 36 **u**.

Inskriften, en försvenskad *hic iacet*-formel, är helt klar till innehållet. Mansnamnet *Gairvaldr* är välbelagt i gotländska runinskrifter, se G 101 och G 155, och dessutom bevarat i åtskilliga gotländska ortnamn men okänt utanför Gotland. Det äkta parets hemvist Bjärs (**i berhi**) är namnet på gårdar 800 m V om kyrkan, längst ner på sluttningen till en tämligen låg förhöjning i terrängen, på vilken också kyrkan är belägen. G 210 är det hittills äldsta kända belägget. Det näst äldsta, i Ortnamnsarkivet i Uppsala registrerade är *nils biers* (1523 skb. G). J. G. Liljegren (Runlära, s. 150) ger den felaktiga tydningen »Björns» åt ortnamnets runföljd.

Hällen dateras av stilmässiga skäl till 1300-talet.

211. Västerhejde kyrka

Pl. 68, 69

Litteratur: W 45 b. Kyrkoinventarium 1919 (ATA); Sveriges kyrkor, Gotland bd 3 (1942), s. 60; R. Wibeck, Restaureringsrapport 24.8.1962 (ATA); S. B. F. Jansson, Granskningsrapport 30.4.1962 (ATA).

Äldre avbildningar: Jansson, 2 foton (ATA).

Gravhäll, fragmentarisk, med spår av runinskrift. Den står upprest invid långhusets nordmur 3 m V om nordportalen, till vänster om G 210.

I kyrkoinventariet 1919 finns följande notis: »Fragment av gravhäll av kalksten med ristat kors, lik föregående [G 210]. Endast nedre hälften återstår. Föga bevarat av inskriften. Mot norra långhusdörren.» I Sveriges kyrkor, Gotland bd 3 (1942) antydes karaktären av rungravhäll: »Möjligen spår av runskrift i ringen ... Står utanför kyrkan i långhusets norddörr». O. v. Friesen har ingen anteckning om stenen. E. Wessén fann den 1961 »N om kyrkan, lutad mot kyrkväggen». 1962 fick den sin nuvarande placering. Den granskades samma år av S. B. F. Jansson.

Vitgrå kalksten. Trapetsoid form med fasad underkant. Längd 1,35 m, största bredd 80 cm, vid fotändan 70 cm, tjocklek 9 cm. Huvudändan har slagits bort och fotändan är kantskadad. Hällen har haft samma utseende som G 210 med ett ristat ringkors på trappstegsformad fot. Korsets ring har utgjort skriftband; av detta återstår ett stycke i det förlorade korsets nedre högra kvadrant med rester av några få runor. Runornas höjd 6 cm.

Inskrift:

... **r** ...

Av den ursprungliga texten återstår endast en hel runa, **r**, följd av rester av fem staplar, av vilka den sista möjligen har varit utrustad med en **l**-bistav. – S. B. F. Jansson redovisar – med tvekan – läsningen: ... **be** - - - **u** - - - .

Stilmässigt tillhör hällen 1300-talet.